

IZLOŽBA PERGAMENA ZBIRKE OBITELJI GARAGNIN-FANFOGNA - PAPINSKE BULE MUZEJ GRADA TROGIRA 7. - 16. STUDENOGA 1997.

*Danka Radić
Muzej grada Trogira
Trogir*

U Muzeju grada Trogira, u povodu blagdana nebeskog zaštitinika sv. Ivana Trogirskog, otvorena je Izložba pergamena zbirke Garagnin Fanfogna - Papinske bule. Riječ je o bulama koje su uručene Ivanu Luki Garagninu, splitskom nadbiskupu u vremenu od 1751. do 1776. godine. U knjižnici Garagnin - Fanfogna u sklopu Muzeja grada Trogira čuva se zbirka od 455 pergamena. Prema starim spisima sačuvanim u obiteljskom arhivu, Garagnini se prvi put spominju u XVI. stoljeću u Veneciji. U to vrijeme bili su zanatlije "passamaneri", proizvodili su ukrasne vrpce i druge fine tekstilne izradvine. U Dalmaciji su se nastanili u drugoj polovici XVII. stoljeća, što saznajemo iz bilježaka o njihovu podrijetlu koje su sami pisali, iako se u matricama grada Trogira spominju kao kumovi već u prvoj polovici XVII. stoljeća- Godine 1840. ženidbom Katarine, jedine nasljednice, kćeri Ivana Luke Garganina s Antom Fanfogna, članom istaknute zadarske plemićke obitelji, sjedinila se obitelj Garagnin s Fanfognama. Prema posebno sačinjenom ugovoru, nova obitelj nastavila je život pod prezimenom Garagnin-Fanfogna.

Prvi koji se osobito istaknuo bio je Ivan Luka Garagnin (Gion Luce) (1722.-1783.), ranije rapski biskup, a kasnije splitski nadbiskup od 1765. do 1783. godine. Bio je intelektualac, učen, vrlo aktivan i nadasve plemenit čovjek. Bio je član zadarske akademije "Dei Ravivanti" i splitske akademije "Gospodarskog društva". Pisao je i objavljivao djela na hrvatskom, latinskom i talijanskom jeziku. U obiteljskoj palači Garagnin u Trogiru osnovao je knjižnicu s više od 5.500 naslova, među kojima je imao i velik broj rijetkih knjiga. Uz to sabrao je bogatu arhivsku i rukopisnu građu, a posebno iz crkvene povijesti Dalmacije. Spomenuta građa zajedno s palačom u Trogiru, parkom Garagnin-Fanfogna (botaničkim vrtom), casinom u Divuljama i sačuvanim zbirkama predstavlja rijedak primjerak spomeničke ostavštine jedne obitelji. Nadbiskup Ivan Luka prvi je dobio plemstvo 1768. godine. Dodijelila mu ga je Poljička republika, a vrijedilo je i za njegovu braću i sve živuće članove obitelji i njihove zakonske nasljednike. Diploma je pisana hrvatskim jezikom, bosančicom, a na poledini je prijevod na talijanski, tadašnji službeni jezik. Godine 1773. obitelj je primljena u plemićko vijeće Trogira, a na osnovi svega

toga i austrijski car potvrđuje njihov plemićki status. Od pape su dobili i pravo na privatnu kapelu za potrebe bogoslužja, koja se nalazila u njihovoj palači u Trogiru. Najviše radova o obitelji Garagnin-Fanfogna napisala je dr. Danica Božić Bužančić, koja je temeljito obradila arhiv ove obitelji.

Bule - papinske okružnice pisane u posebnoj svečanoj formi na pergameni - svjedoče nam o napredovanju Ivana Luke u crkvenoj službi. Papa Benedikt XIV. izdao je naredbu trogirskom biskupu i magistru Simonettiju da Ivana Luku Garagnina uvedu u kanonikatu i u posjed kanoničke prebende uz ostale privilegije (Rim, 1751.), zatim javlja Ivanu Luki Garagninu, svećeniku iz Trogira, kako ga kani imenovati rapskim biskupom, pa ga stoga oslobađa svih crkvenih kazni (Rim, 1756.). Papa Klement XIII. imenuje rapskog biskupa Ivana Luku Garagnina za splitskog nadbiskupa i ujedno ga oslobađa svih obaveza rapskoj biskupiji kao i svih crkvenih kazni i cenzura (Rim, 1765.). Sveti otac propisao je "professio fidei" formu ispovijedanja vjere Ivana Luke Garagnina izabranog splitskog nadbiskupa (Rim, 1765.). Papa Klement XIII. javlja svim podanicima (vassallis) splitskog nadbiskupa da je dosadašnjeg rapskog biskupa Ivana Luku Garagnina imenovao splitskim nadbiskupom i moli ih neka mu iskažu dužno štovanje, inače će se prema njima postupiti kao s pobunjenicima i prema tome će biti kažnjeni (Rim, 1765.).

U buli iz godine 1766. papa Klement XIII. javlja splitskom nadbiskupu da je nakon smrti trogirskoga biskupa Didaka Manole imenovao trogirskim biskupom Ivana Antuna Miočevića i preporučuje ga kao sufragana (Rim, 1766.). Papa Klement XIV. javlja splitskom nadbiskupu da je nakon smrti ninskoga biskupa Antuna Tripkovića imenovao ninskim biskupom dosadašnjega rapskog biskupa Ivana Batistu Jurilea i preporuča Ivanu Luki Garagninu da ga kao svog sufragana primi pod zaštitu (Rim, 1771.), te dopušta splitskom nadbiskupu da u župnim crkvama njegove dijeceze može odrediti jedan oltar koji će sljedećih sedam godina biti privilegiiran da se na njemu služi misa za mrtve uz posebne oproste (Rim, 1774.). Papa Pijo VI. javlja splitskom nadbiskupu da je Ivana Zolića i Magdalenu Pavličević oslobodio od zapreke srodstva u drugom stupnju za sklapanje braka, ali konačnu odluku prepušta samom nadbiskupu (Rim, 1775.). U poseboj buli Papa javlja splitskom nadbiskupu da je Sebastijana Blaškovića imenovao biskupom Makarske i moli da ga kao svoga sufragana primi pod zaštitu i pomogne u ostvarivanju njegovih prava (Rim, 1776.). Ova izložba predstavlja još jedan doprinos dubljem upoznavanju naše bogate trogirске spomeničke baštine, arhivske i rukopisne građe. Mr. Fani Cega je autorica izložbe, postava i predgovora kataloga, koji je popraćen izvrsnim fotografijama Živka Bačića.

Primljeno: 24. XI .1997.